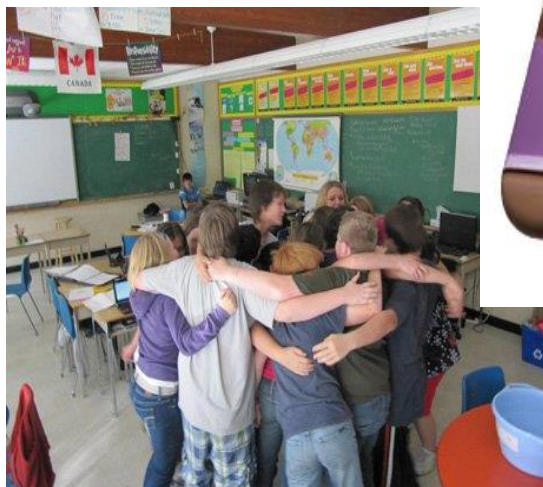
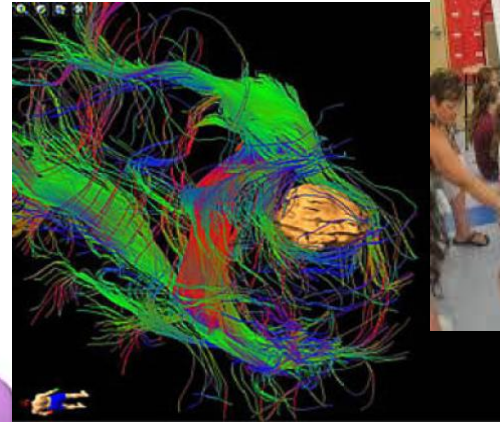

Pozitivna klima in vključenost učencev v razredu

Moč odnosa in moč besed

Trdo delo ali dobro počutje?

- Ko nam je delo naloženo in ne vplivamo na njegov potek
- Ko je enolično, dolgočasno in v njem ne vidimo smisla
- Ko nas šef priganja in grdo gleda
- Ko se našo uspešnost meri z odtujenimi merili
- Ko se nas daje v nič in nikoli ne pohvali
- Ko smo za vse sami, sodelovanje pa je prepovedano ...

ALI KO ...

Lažna dilema: „Dobro se počutiti“ ali „dobro znati“

Absurdno: dobra klima ali učinkovito delo?

Zahtevno miselno delo lažje opravljamo/jo, če se pri tem dobro počutimo/jo:

- če jih pouk **zanima**, se jim zdi **smiseln in povezan** z njihovim življenjem,
- če so **dejavni in** čutijo, da imajo **vpliv**,
- če so **kos izzivom**,
- in če je učitelj **spodbuden**, kaže, da mu **je mar** zanje in jih **ustrezno podpira**.

*»Dobro življenje ne bi smelo biti vizija, ki jo učencem predstavljamo kot oddaljeno nagrado za trpljenje in premagovanje težav v izobraževanju. **Kakovost dobrega življenja** bi morala biti sestavni del izobraževalnega procesa.«*

Dewey, 1941

SPOZNAVANJE, POVEZOVANJE: ledotalilec „kako me nagovoriš, kako me pridobiš“ (15')

Cilj: ustvarjanje zaupanja in povezanosti

Zapišite **2 svoji potrebi/želji** pri delu v skupini, z **razlogom vred.**

Npr.: *Potrebujem zaupljivo klimo, ker se lažje odprem. Potrebujem strukturo, da se lažje najdem ...*

Dodajte še tisto, kar za vas predstavlja **kršitev** dobrega sodelovanja:

Npr.: *Osornost sogovornikov, ker se čutim okarano.*

Sprehajajte se po prostoru in si izmenjajte svoje potrebe (alternativa: v 2).

Prilepite listke na skupno mesto.

Kaj je nastalo?

Alternativa: SPODBUJEVALNI INTERVJU V 2

Cilj: poglobljeno raziskovanje, dogovarjanje skozi razpravo

V parih izvedete spodbujevalni intervju / v malih skupinah:

- *Kaj potrebujemo, da lažje sodelujemo?*
- *Kdaj občutimo največjo pripadnost in zavzetost?*
- *Na kaj naj bom(o) posebno pozorni?*
- *Na kaj ne smem(o) pozabiti, česa ne smem(o) narediti*
- *Kako naj dam(o) glas/ vključim(o) najtišje?*
- *Kaj lahko naredim(o), ko se zatakne(mo)?*
- *Kdaj najbolj „potegnemo“ skupaj? Kaj mi to pove?*
- *Kaj še lahko naredim(o) za boljšo povezanost?*

Vsak par izbere 3 skupne močne ugotovitve in jih prispeva na skupni plakat. Če so že napisane, doda kljukico in pripiše novo

Iz raziskav:

- *Čustva in interes krepijo motivacijo in učenje*
- *Negativna čustva in stres ga zavirata*
- *K preventivni disciplini prispevajo poleg aktivnih učnih metod in dobre organizacije: zanimanje za učence, pozitivna pričakovanja, spodbudnost, pomoč, spoštovanje, **mar za njihovo dobro**, verodostojna povratna informacija*

Klasične raziskave: Vigotsky, Bowlby, Kounin, Brophy, Rosenthal ...

VIZ 2015 4/5, 2017 4, publikacija O naravi učenja 2013

Pozitivni odnosi se odražajo (več Pečjak, Peklaj 2015):

- *v dobrem počutju oz. občutju pripadnosti*
- *višji samozavesti*
- *višjem vrednotenju prosocialnih oblik vedenja*
- *večji učni zavzetosti*
- *boljšem učnem dosežku*

Pozitivni odnosi učitelj-učenec zagotavljajo večjo šolsko prilagojenost/učne rezultate, vrstniško povezanost (Košir, 2006).

*ODNOS UČITELJ-UČENEČ **zelo močan vpliv** (0,72) na ŠOLSKE DOSEŽKE KAKO UČENCI VIDIJO UČITELJA (ali jih učitelj upošteva, spodbuja, se lahko nanj obračajo) **srednje močan** (0,44). (Hattie, 2014)*

Socialna vključenost je pomemben **varovalni dejavnik za OPP.**

VIZ 2012 5, 2017 4, 2018 3/4, priročnik Vključujoča šola, Razredni pouk 3/2017

Lestvica za merjenje počutja/klime

- Kdaj in kako jo uporabiti
- Izhodišče za pogovore s posamezniki in skupino
- Izhodišče za pogovore v kolektivu o razredih
- Izhodišče za pogovore s starši

Odnosi učitelj-učenci

„Poučevanje je veliko več kot samo uporaba dobre didaktike; pri učinkih poučevanja imajo odločilno (posredno) vlogo odnosi.“ (Pianta 2003)

„Odnosna kompetenca učitelja je ena od 4 temeljnih kompetenc“ (Juul, Gordon)

Lestvice odnosov:

- Lestvica odnosov - čustvene bližine in vzorca navezanosti:

„Želim, da bi me učitelj bolje razumel, želim, da bi mi učitelj naklonil več pozornosti“

- Lestvica Zaznana skrb del Življenje v razredu:

„Učitelja zanima, koliko se naučim, moj učitelj rad pogleda moje delo, mi rad pomaga“

- Lestvica odnosov z učiteljem

„počutim se sprejetega od učitelja, počutim se vrednega, ali: prezrtega, nepomembnega“

- Lestvica zaznane učiteljev opore:

„me ima rad, mi prisluhne, me podpre in mi pomaga, me pohvali, je pravičen“

- Lestvica učiteljeve zaznave odnosov med njim in učenci

Podpora za vodenje razreda za dobro počutje/klimo oz. za varno in spodbudno učno okolje

Opomnik „Vodenje razreda za dobro klimo“

zvezek 3., str. 12

- SKRB ZA VARNOST, ORIENTACIJO
- OMOGOČANJE POTRDITVE, SPREJETOSTI
- SPOŠTLJIVA IN SPODBUDNA KOMUNIKACIJA
- PODPORA IN POZITIVNA PRIČAKOVANJA
- SPREJEMANJE RAZLIČNOST, INDIVIDUALIZACIJA, PERSONALIZACIJA
- PRAVIČNOST
- UPRAVLJANJE S KONFLIKTI
- SKRB ZA PSIHO FIZIČNO BLAGOSTANJE

Plenarna delavnica

1. korak:

Individualno preglejte opomnik.

V 2 se pogovorite, kako prispeva k vašemu videnju klime:

Kaj vas je presenetilo, kaj pa menite, da je v našem prostoru že „zlati standard“?

2. korak:

Individualno presodite, 1. kaj vam gre dobro, 2. kje je še rezerva

V 2 izmenjajte izkušnje tako, da si poveste, kaj želite narediti glede rezerve.

Povezanost / dober stik – temelj spodbudnega in varnega učnega okolja

- Dober stik je trajen, prevladujoč odnos učitelja z učenci, razredom in je najboljša preventiva pred nedisciplino.
- Odvisen od celotne učiteljev naravnosti, odnosa do učencev.
- Dolgoročno se gradi: s spoštljivostjo, spodbudnostjo, odprtostjo, odzivnostjo na potrebe učencev, pravičnostjo, pozitivnimi pričakovanji, podporo, zanimanjem (OP)

Pri tem je učitelj odločen in zna postaviti meje: osmišljene, pojasnjene, dogovorjene.

Eksperiment „Jekleni obraz“ (Still face exp)

*„Kakovost odnosov med učiteljem in učenci predstavlja temeljni kamen za vse druge vidike vodenja razreda. Učitelji, ki imajo kakovostne odnose z učenci, imajo **TRETJINO** manj disciplinskih problemov.« (Marzano in Marzano 2010, str. 55)*

Občutek lastne vrednosti - temelj zdrave osebnosti

- Samopresoja: kako vreden, zmožen, pomemben in uspešen sem
- Zaupanje v lastne zmožnosti (občutek »zmorem«) ter cenjenje svoje osebne vrednosti in svojih prizadevanj
- Ni nerealna samopodoba (domišljavostjo).
- Temelj za sodelovanje z drugimi in občutek pripadnosti.
- Pomen konstruktivne povratne informacije, pohval, spodbud in pozitivnih (realnih) pričakovanj (vsak ima odlike)

Občutek lastne vrednosti - temelj zdrave osebnosti

Refleksija v 2:

- Katere izkušnje so vam osebno pomagale okrepiti občutek lastne vrednosti?
- Kaj ste še potrebovali zanj, pa niste dobili (v zadostni meri)?
- Kako vi pri tem podprete otroke?

Kako do nje? (Ryan in Deci, 2000)

Z (učnim) okoljem, ki pomaga zadovoljiti potrebo po:

- kompetentnosti (spodbudnost, povratna info s pohvalo, refleksija, pozitivna pričakovanja)

- avtonomiji (izbira, sodelovanje, izboljševanje)

- povezanosti (socialna opora, toplo okolje -“mu je mar zame“, sodelovalnost, druženje, spoznavanje)

Kako naj vodim razred za dobro vključenost (disciplino)

- da me bodo učenci upoštevali
- da bodo sodelovali
- da ne bo motečega nemira

Vodenje razreda za „disciplino“ / vključenost / zavzetost

POUK: STROKA, DIDAKTIKA

FS

Zanimiv in osmišljen pouk
Aktivnost učencev
Konstruktivne povratne informacije

KOMUNIKACIJA, ODNOS

Pravična obravnava, vključevanje vseh
Spodbudna naravnost, pozit. pričakovanja
Spoštljiva in odprta komunikacija, dober stik
Spodbujanje sodelovanja in solidarnosti
Dogovarjanje o pomembnih zadevah

ORGANIZACIJA, POSTOPKI

Učinkovita organizacija dela
Jasna navodila, postopki, rutine

VZGOJNI PRISTOP

Smiselna, jasna pravila, meje
Spremljanje, spodbudna odločnost
Ukrepanje v primeru odstopanj

Vodenje razreda za „disciplino“ / vključenost / zavzetost

ORGANIZACIJA, POSTOPKI

Učinkovita organizacija dela
Jasna navodila, postopki, rutine

VZGOJNI PRISTOP

Smiselna, jasna pravila, meje
Spremljanje, spodbudna
odločnost
Ukrepanje v primeru odstopanj

- Strategija vstopa v razred/sprejema.
- Nastop („spodbudna odločnost“).
- Umirjanje, pridobivanje pozornosti.
- Učinkovita priprava na delo.
- Ureditve razreda in sedežnega reda za varnost, učinkovito učenje in vodenje.
- Smiselna umestitev aktivnih in sodelovalnih oblik, obvladovanje le-teh.
- Razumljivo pojasnjevanje pomembnih informacij, navodil, postopkov.
- Obvladovanje smiselnih in tekočih prehodov (pri pouku) ter premikov.
- Sooblikovanje smiselnih pravil, vidnih.
- Spremljanje vseh učencev, dogajanja.
- Pozornost na potencialne težave in učno / vzgojno zahtevne učence.
- Prilagajanje načinov vključevanja.
- **Premišljena uporaba signalov (očesni stik, približevanje, ne-verbalno).**
- Timska in individualna obravnava neželenega vedenja in ukrepov, vzgojni tim.

Stopnjevanje signalov (opomnik)

- **(Ne)besedni signali:** pokažem, da sem opazil, spomnim na dogovore/pravila.
- **Uporaba premora:** preneham poučevati.
- **Okrepljeni neverbalni signali:** stopnujem kontakt, npr. približevanje
- **Razjasnjevanje:** zastavim vprašanja.
- **Sklicevanje na odgovornost:** ob sklicevanju na pravila dam možnost, da lahko spremeni vedenje; podam predloge in navodila.
- **Napoved posledic:** odločno pozovem k prenehanju, napovem posledice.
- **Izvajanje dogovorov:** ravnam v skladu z dogovori.
- **Timsko sodelovanje:** po potrebi se povežem s svetovalno službo in starši

Plenarna delavnica

Individualno presodite, 1. kaj vam gre dobro, 2. kje je še rezerva

V 2 izmenjajte izkušnje tako, da si poveste, kaj želite narediti glede rezerve.

Premik v pojmovanju avtoritete:

Zmagam izgubiš / zmagaš izgubim	Zmagam zmagaš
uveljavljanje moči s strani učitelja / s strani učencev	usmerjenost k cilju, aktivnosti in sodelovanju
učiteljevo določanje pravil in meja / kaos in brezvladje	dogovori o pravilih in mejah , vpliv učencev, doslednost pri izvajanju
učiteljeva izključna odgovornost za izvajanje / učenci uveljavljajo „pravila“	podeljevanje odgovornosti učencem, jasna pričakovanja, zavedanje posledic
nadziranje , kaznovanje, grožnje / nemoč, moledovanje	učitelj podporen, če se držijo pravil, odločen pri izvajanju posledic, učenci avtoregulativni
ostrina , grobost / agresija	obzirno, empatično , z občutkom za drugega
strogost	odločna spodbudnost , prezenca, zaupanje

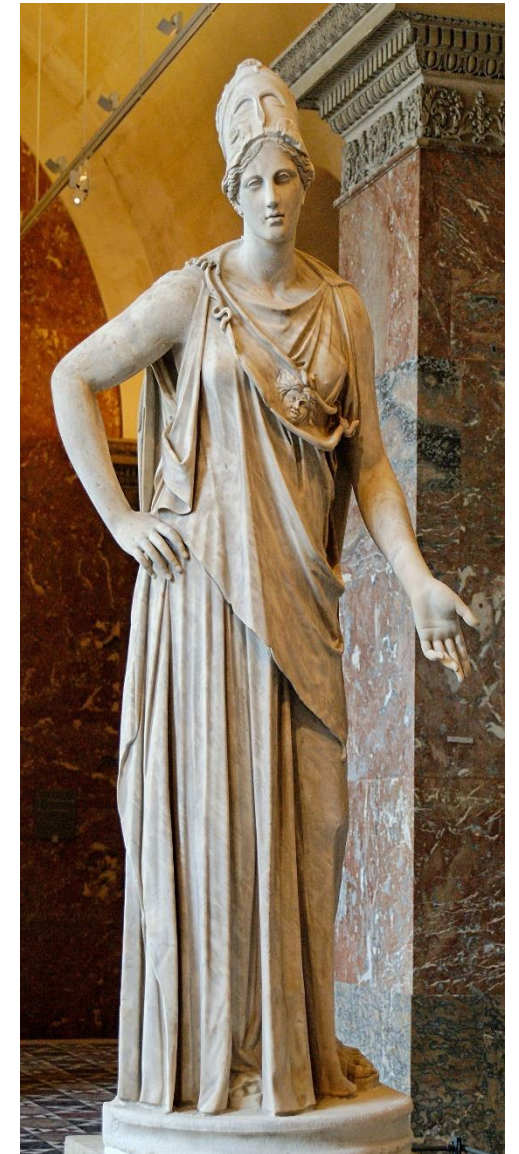
TRADICIONALNO POJMOVANJE DISCIPLINE	PREMIK	SODOBNO POJMOVANJE DISCIPLINE KOT VKLJUČENOSTI	PRIMERI
Red, poslušnost, podredljivost, sledenje	DEFINICIJA	Zavestna, samoiniciativna in proaktivna naravnost	<i>Učenci na šoli organizirajo mrežo vrstniškega tutorstva; kasneje se povežejo z 2. šolo.</i>
Prisilno prilagajanje otroka ustaljenim vedenjskim vzorcem in vcepljanje pokornosti	DEJAVNOST	Spremljanje, spodbujanje razvoja tistih otrokovih potencialov, ki pripomorejo k razvoju avtonomne in odgovorne morale, prosocialnosti, kritičnega mišljenja in ustvarjalnosti.	<i>Na šoli sistematično spodbujajo kritično mišljenje in izpeljejo avtentično nalogo ozaveščanja lokalnega prebivalstva o nakupovalnih navadah.</i>
Nadzor, enosmeren proces, odgovornost le na eni strani	SMER	Sodelovanje, dogovarjanje, dialog, opolnomočenje, vzajemna odgovornost	<i>Učitelj skupaj z učenci oblikuje razredni bonton in spodbuja refleksijo na RU.</i>
Vzgojiti poslušne in ubogljive posameznike	CILJ	Omogočiti učinkovito učno okolje in pripraviti učence za samostojno mišljenje ter sodelovalne in demokratične procese	<i>Na šoli se sistematično izvaja učenje učenja/formativno spremljanje za razvijanje avtoregulativnosti.</i>
Reaktivna oziroma korektivna funkcija: posredovanje in ukrepanje ob kršitvah	FUNKCIJA	Preventivna oziroma formativna funkcija (pripravljati mlade na odgovornost)	<i>Razrednik pri razredni uri z učenci izvaja socialne igre, pri katerih se pogovarjajo o odnosih in se učijo reševati konflikte.</i>

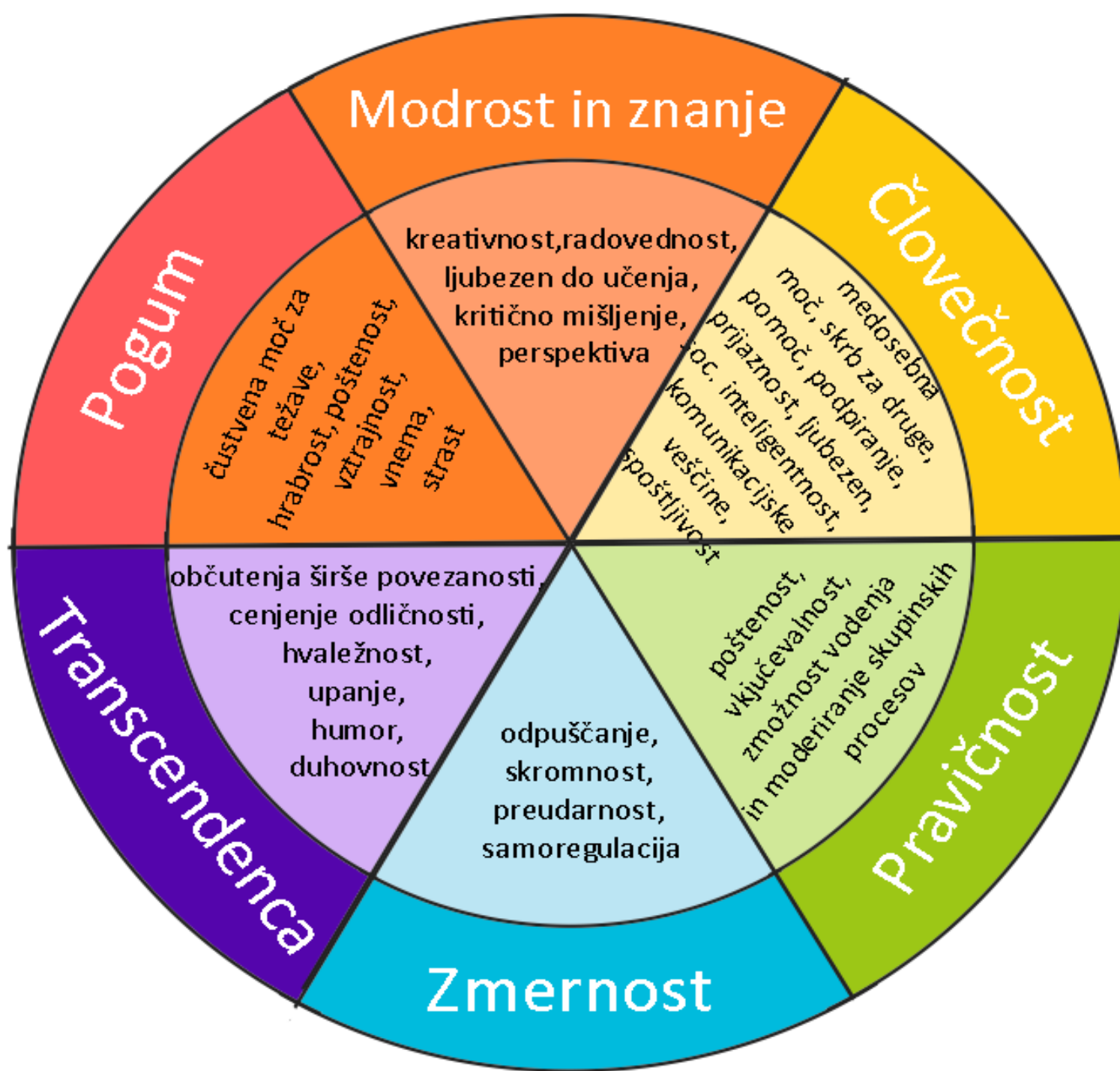
- Pomen avtoritete za zdrav psihični razvoj otroka.
- Racionalno utemeljeno, dobronamerno in prilagojeno razvojni stopnji, ne pa kapriciozno oziroma avtoritarno.
- Dialoško in s čustveno izmenjavo, uglaševanjem (za prosocialno vedenje).
- Ne ukazovanje in zastraševanje, pač pa kombinacija odločnosti in spodbujanja, ki vabi k sodelovanju.
- Ohranjanjem »mirne krvi«-obvladovanje sebe in položaja.
- Ne »z močjo na moč«, ampak moč za odnos »zmagam – zmagaš«.

Ključne vrline in osebnostne (učiteljeve) moči (Seligman 2004)

- **Modrost in znanje** (kreativnost, radovednost, ljubezen do učenja, kritično mišljenje, perspektiva)
- **Pogum** (čustvena moč za težave, hrabrost, poštenost, vztrajnost, vnema, strast)
- **Človečnost** (medosebna moč, skrb za druge, pomoč, podpiranje, prijaznost, ljubezen, soc inteligentnost, komunikacijske veščine, spoštljivost)
- **Pravičnost** (poštenost, vključevalnost, zmožnost vodenja in moderiranje skupinskih procesov)
- **Zmernost** (odpuščanje, skromnost, preudarnost, samoregulacija)
- **Transcendenca** (občutenja širše povezanosti, cenjenje odličnosti, hvaležnost, upanje, humor, duhovnost)

Neželeno vedenje

- Nepozornost, odsotnost
- Neupoštevanje navodil, nesodelovanje pri aktivnosti
- Nemir, klepet, motenje
- Vstajanje, premiki po razr.
- Oglašanje, pripombe
- Vpitje, kričanje, žaljenje
- Agresija, nasilno vedenje

Neželeno vedenje in vzroki: katero vprašanje si naj zastavimo?

- Nepozornost, odsotnost
- Neupoštevanje navodil, nesodelovanje pri aktivnosti
- Nemir, klepet, motenje
- Vstajanje, premiki po razr.
- Oglašanje, pripombe
- Vpitje, kričanje, žaljenje
- Agresija, nasilno vedenje
- Dolgčas, nesmisel
- Nerazvite delovne navade
- Vzgojna zanemarjenost
- Manjša zmožnost inhibicije
- Motnje pozornosti
- Nevrološke motnje
- Hude čustvene stiske, travme
- Nevrotične in psihiatrične m.
- Vzorci v družini
- Agresija, zlorabe

Neželeno vedenje, vzroki in ravnanje

- Dolgčas, nesmisel
- Nerazvite delovne navade
- Vzgojna zanemarjenost
- Manjša inhibicija
- Motnje pozornosti
- Nevrološke motnje
- Hude čustvene stiske, travme
- Nevrotične in psihiatrične m.
- Vzorci v družini
- Agresija, zlorabe
- Zanimiv, vključujoč, aktiven pouk
- Načrt podpore (strategije, dogovor),
- spremljanje, skupine, starši
- Učenje učenja, čustveno-socialno učenje, vedenjsko kognitivna obravnava
- Nevrološka, pedopsihiatrična, psihoterapevtska obravnava
- Premestitve, namestitve, specialno pedagoška obravnava

4 R - pravila reagiranja ob disciplinskih problemih

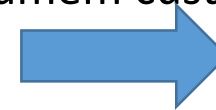
- **Razumno** se odzovem: vzdržim se nepremišljenih impulzivnih reakcij

- **Razlikujem** vedenje od osebe

- **Razumem** dogajanje in ga ne vzamem osebno, npr.: razumem čustva za vedenjem in to pomagam razumeti tudi učencu

ABC

- **Reagiram** odločno, a konstruktivno, usmerjeno v rešitve, spodbujam prevzemanje odgovornosti

načrt podp

nemu vedenju

Učenec je motil pouk – glasno se je pogovarjal s sosedi, metal papirčke in se norčeval iz sošolke. Potem ko niti približevanje niti blažje opozorilo nista zalegla, ga je učitelj odločno opozoril, naj takoj preneha. Učenec je vstal, brcnil v stol in zaklel, nato pa kljubovalno gledal učitelja.

*Čeprav bi učitelj v prvem hipu zaradi vznemirjenosti učenca najraje ozmerjal, da je primitivec, se je **USTAVIL IN UMIRIL**. Pri tem si je pomagal tako, da je sam pri sebi začel raziskovati oz. razumevati, kaj se dogaja. Ker je za nekaj trenutkov obmolnil, so obmolnili tudi vsi drugi – v napetem pričakovanju, kaj se bo zgodilo. Čeprav je učitelj prvi hip videl takšno vedenje kot napad nase in na svojo avtoriteto, je poskušal ugotoviti, kaj je pravi **RAZLOG** za to **VEDENJE**. Jezo je nadomestila raziskovalna drža.*

*Učencu je mirno in odločno – zdaj že brez očitkov – rekel, da takega vedenja ne more dopustiti, da pa je vseeno pripravljen od njega slišati, kaj se je dogajalo. Učenec se je bil – proti pričakovanjem in zaradi učiteljevega mirnega odziva – pripravljen pogovarjati. Sicer je obtoževal sošolko in dolgočasen pouk, ko pa se je zavedel, da ga vsi poslušajo, je postajal vse bolj konstruktiven in je bil pripravljen **UVIDETI** svoj delež. Tako je na koncu rekel, da se je morda vseeno odzval preveč burno.*

*Učitelj je učenca povprašal še, kaj **PREDLAGA** glede takšnega svojega vedenja. Učenec se je najprej opravičil sošolki, nato pa je do konca ure sedel čisto pri miru. Po uri je učitelj stopil k njemu in mu predlagal, naj naslednjič, ko se bo začel dolgočasiti, to nakaže – in ga bo po svojih močeh upošteval. Ker je učenec učitelja uvidel kot nekoga, ki skuša razumeti položaj in skupaj z njim reševati težavo, je odtlej do njega gojil spoštovanje in po svojih močeh skušal izboljševati vedenje.*

ABC čustvovanja in vedenja: razumeti vedenje v luči doživljanja in čustev

Učenec A je udaril B-ja.

Učitelj je takoj posredoval in poudaril, da je to bilo neprimerno, nato pa spodbudil raziskovanje:

Kaj se je zgodilo? Kaj te je razburilo?

Grdo me je pogledal/smejal se mi je/rekel ...

Kaj si pri tem občutil, kaj si si mislil?

Prezira me, meni pa veliko pomeni, da me cenijo, zato sem se vznemiril in ga udaril.

Kako lahko to popraviš?

Opravičim se, naredim nekaj dobrega zanj.

Kaj lahko naslednjič narediš (z našo podporo) drugače?

Preverim/presodim, kaj se v resnici dogaja, opozorim, da me to moti ...

ABC čustvovanja in vedenja

A sprožilec

Grdo me je pogledal/smejale se mi je/rekel je...

B pripisovanje pomena glede na vrednoto/potrebo vodi do čustva

Prezira me, meni pa veliko pomeni, da me cenijo, zato sem se vznemiril

C reakcija/vedenjski odziv

Ga udarim

Izboljševanje

Vprašam, premislim, sporočim, kaj me moti, vznemirja ...

Individualni načrt podpore želenemu vedenju - primer

Učitelj ugotavlja, da se učenec začne vesti klovnovsko, ko se poslabša njegov učni uspeh. Drugi učenci se mu smejiijo, s čimer dobi neke vrste potrditev, če pa vztraja, mu morda celo uspe doseči, da lahko zapusti razred.

Načrt podpore želenemu vedenju:

- **spremljanje učenca,**
- **prepoznavanje sprožilnih okoliščin in podpora, da jih prepozna tudi on sam,**
- **na osnovi tega načrtovanje nadomestnih ukrepov skupaj z njim**
- **spremljanje uspešnosti.**

Učenca se podpre s FS:

- pravočasna zaznava, kje se učencu zatika pri učenju
- podpora, da bo manj možnosti za neuspeh in da se učencu ne bo več treba zatekati v klovnovstvo
- če se vendarle pojavi klovnovstvo, učitelj pomaga preusmeriti vedenje

Vzgojno ravnanje v primeru neželenega vedenja

Sporočamo, da ga razumemo, da je vreden, da obsojamo njegovo vedenje in ne NJEGA in da ga podpiramo pri izboljšanju tega vedenja

Dober stik, zanj pomembna oseba

Personaliziran odziv, usklajena obravnava

Ni garanta, so pa možnosti, vpliv je pri otroku

Ne, da nimajo vrednot, ampak so ravno kršene in tega ne znajo povezati in regulirati

Kako deluje kazen?

Kazni so vzgojno manj učinkovite od pohval, lahko pa škodljive zaradi:

- odrekanje naklonjenosti in sprejetosti → **anksioznost**
- ignoriranje, cinizem, zasmehovanje, zaničevanje → **prizadetost, občutki manjvrednosti in slaba samopodoba, strah, nevrotičnost**
- izvajanje moči nad otroki → **obskurnost, upor, agresivnost, trajne psihične posledice**

Avtoritarnost lahko najhitreje vzpostavi red, ne prispeva pa k razvoju **samodiscipline/avtoregulativnosti in odgovornosti**.

»Če se gremo kaznovalno logiko, to najstniki razumejo kot povabilo v boje na moč. To pa ponavadi vodi k uporabi in odnos se začne odvijati v bojnem polju.«

„Kar deluje, ni kaznovanje, ampak dober stik, v katerem je možno postavljanje meja in dogovarjanje.“ (Mrgole in Mrgole 2014, str. 100)

*»Učitelji imajo kot odrasle osebe, ki delajo z otroki, odlično priložnost, da učencem pomagajo razviti spretnost razmišljanja in odločanja ter da pri njih s svojo osebno močjo spodbujajo njihovo **osebno moč ob upoštevanju pravil, meja in potreb** drugih.*

Tako jim pomagajo oblikovati pozitivno samopodobo, ki ne temelji na mnenju drugih, temveč na poznavanju samega sebe in zaupanju v lastne zmožnosti.« (Bluestein, 1998)

Delovati

- zna angažirano uporabiti pridobljeno znanje in veščine v različnih problemskih situacijah
- je pri tem konstruktivno kritičen, iniciativen in podjeten
- se zna motivirati in pritegniti k sodelovanju tudi druge
- premišljeno izbira med možnostmi in sprejema odločitve
- se zaveda najširšega konteksta svojega delovanja (je družbeno kritičen in družbeno angažiran).

Sodelovati

- ima razvite komunikacijske spretnosti
- se dobro izraža
- je zmožen konstruktivno sodelovati
- je strpen, spoštuje različnost(i) in jih zna vključevati
- je prosocialen (empatičen, sočuten)
- je družbeno odgovoren, solidaren
- si prizadeva za poštenost in pravičnost

Biti

- uspešen, z občutkom zaupanja v lastne zmožnosti (občutek »zmorem«) oz. z občutki lastne aдекватnosti
- z realno pozitivno samopodobo, samozavesten in hkrati avtorefleksiven
- avtoregulativen, odgovoren in samostojen
- razmišljujoč, radoveden, iniciativen in kreativen
- srečen in zdrav (»wellbeing«): izkuša/doživlja blagostanje

Socialna pismenost: razvite socialne veščine

- Zavedanje in samouravnavanje vedenja in čustev
- asertivnost (zdravo zavzemanje zase)
- spretnosti v odnosih
- komunikacijske spretnosti
- sodelovalne spretnosti
- spretnosti reševanja problemov
- spretnosti reševanja konfliktov
- spretnosti za dialog in pogajanje
- sprejemanje odločitev
- delovne in učne spretnosti.

Interakcijske igre za socialno učenje/opismenjevanje

- za spoznavanje, ustvarjanje zaupanja
- za opazovanje, spremljanje, pozornost
- za spoštljivo komunikacijo, aktivno poslušanje
- za spodbujanje povezanosti, dober stik
- za vživljanje
- za prepoznavanje in uravnavanje čustev pri sebi in drugih
- za reševanje konfliktov
- za učenje pogajalskih veščin
- za skupno obravnavo izzivov, dilem ...
- za aktivacijo
- za sproščanje in pomirjanje
- za zbranost

4. zvezek priročnika Vključujoča šola

www.shutterstock.com · 623512730

Čustvena pismenost

Zavedanja pomena čustev

Razlikovanje vrst čustev

Prepoznavanje čustev pri sebi, pri drugih ter vživljanje

Razumevanje vloge čustev (kako vplivajo na nas)

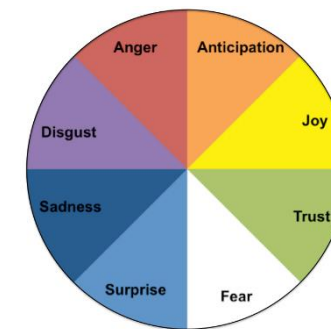
Ravnanje s čustvi (izbiranje, uravnavanje jeze, reguliranje stresa ...)

Razvit občutek lastne vrednosti, zdrava samopodoba in samozavest (asertivnost)

Zrelo soočanje s frustracijami in reševanje konfliktov

Nadgradnja: ABC model, Rosenbergov model ...

Priročnik Vključujoča šola, 4. zvezek

Izkustvene delavnice za čustveno opismenjevanje

Za pomen čustev: pogovori, branje/pripovedovanje zgodb ...

Vrste čustev: ugotavljanje čustev iz slik, zgodb, igre vlog, risbe ...

Prepoznavanje čustev pri sebi: nedokončani stavki, termometer, semafor ...

in pri drugih - vživljanje: igra vlog, sklepanje iz besedil, filmov, risanje stripa ...

Razumevanje vloge čustev: ABC

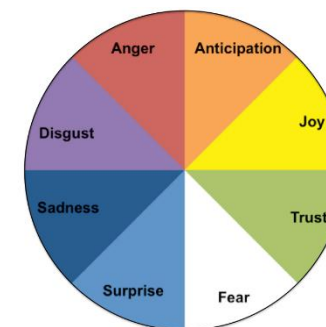
Ravnanje s čustvi (spreminjanje oz. izbira čustev): dokončevanje stavkov, igra vlog, pretiravanje, „kiparjenje“, vizualizacija, risanje, sproščanje ...

Občutek lastne vrednosti, samopodoba in samozavest: spreminjane stavkov o neuspehu v uspeh, vizualizacija, pozitivne lastnosti ...

(Asertivnost): vaje za postavljanje meje

(Reševanje konfliktov): učenje strategij, analiza primerov, igra vlog ...

Priročnik Vključujoča šola, 4. zvezek

Delavnice za ozaveščanje priložnosti

Individualna refleksija ali skupinski brainstorming („vrtiljak“/“odprti prostor“ ...)

Kje jaz/mi lahko omogočim-o učencem socialno in čustveno opismenjevanje?

Kot učitelj(i)-v vsakodnevnih interakcijah z njimi.....

Pri pouku mojega predmeta.....

Kot razrednik.....

Mi kot šola.....

Kje jaz osebno vidim priložnosti za svoj razvoj socialnih spretnosti/katerih?

.....

.....

Delavnice za kroskurikularno načrtovanje

Skupno načrtovanje kroskurikularne povezave za socialno in čustveno učenje

„Šola naj učencu omogoči dovolj dobrih izkušenj, da bo iz nje stopil opolnomočen, ustvarjalen, z vedenjem o tem, kaj zmore in česa ne. In z zaupanjem v ljudi.“

(Vogrinčič Čačinovič, 2008)

